YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

8 päivänä syyskuuta 2005 *

Asiassa C-416/02,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 19.11.2002,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään G. Valero Jordana, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

jota tukee

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään K. Manji, sittemmin C. White, avustajanaan D. Wyatt, QC, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

vastaan

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään N. Díaz Abad, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), S. von Bahr, U. Lõhmus ja A. Ó Caoimh,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.12.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.5.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että koska Espanjan kuningaskunta

— ei ole toteuttanut jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY (EYVL L 194, s. 39), sellaisena kuin se on muutettuna 18.3.1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/156/ETY (EYVL L 78, s. 32; jäljempänä direktiivi 75/442), 4, 9 ja 13 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä

— ei ole toteuttanut tarpeellisia toimenpiteitä taatakseen, että "El Pago de la Media Legua" -nimisessä paikassa sijaitsevasta kasvatussikalasta peräisin olevista jätteistä huolehditaan tai että ne hyödynnetään vaarantamatta ihmisten terveyttä tai pilaamatta ympäristöä, koska tällä sikalalla ei ole direktiivissä edellytettyä lupaa eikä siellä ole suoritettu välttämättömiä säännönmukaisia tarkastuksia

— ei ole suorittanut ennen tämän hankkeen toteuttamista tai laajentamista sen ympäristövaikutusten arviointia, kuten tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40; jäljempänä direktiivin

85/337 alkuperäinen versio) 2 artiklan ja 4 artiklan 2 kohdassa tai tämän direktiivin säännöksissä, sellaisena kuin se on muutettuna 3.3.1997 annetulla neuvoston direktiivillä 97/11/EY (EYVL L 73, s. 5; jäljempänä direktiivi 85/337), edellytetään

— ei ole toteuttanut tarvittavia hydrologisia tutkimuksia pilaantuneella alueella, kuten pohjaveden suojelemisesta tiettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamalta pilaantumiselta 17 päivänä joulukuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 80/68/ETY (EYVL 1980, L 20, s. 43) 3 artiklan b kohdassa, 5 artiklan 1 kohdassa ja 7 artiklassa edellytetään

— ei ole huolehtinut siitä, että Veran kunnan yhdyskuntajätevesiä käsitellään yhdyskuntajätevesien käsittelystä 21 päivänä toukokuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY (EYVL L 135, s. 40) 5 artiklan 2 kohdassa säädetyllä tavalla eli 4 artiklassa säädettyä tehokkaammin

— ei ole määritellyt vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12 päivänä joulukuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/676/ETY (EYVL L 375, s. 1) 3 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan vastaisesti Rambla de Mojácarin aluetta pilaantumisalttiiksi vyöhykkeeksi,

se ei ole noudattanut kyseisten direktiivien mukaisia velvoitteitaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Jätteitä koskeva lainsäädäntö

Yhteisön lainsäädäntö

2 Direktiivin 75/442 1 artiklan a alakohdan ensimmäisessä alakohdassa määritellään jätteillä tarkoitettavan "mitä tahansa liitteessä I esitetyissä luokissa mainittua ainetta tai esinettä, jonka haltija hävittää, aikoo hävittää tai on velvollinen hävittämään".

3 Saman 1 artiklan a alakohdan toisessa alakohdassa velvoitetaan komissio laatimaan "luettelo jätteistä, jotka kuuluvat liitteessä I lueteltuihin luokkiin". Direktiivin 75/442 1 artiklan a alakohdan mukaisen jäteluettelon laatimisesta 20.12.1993 tehdyllä päätöksellä 94/3/EY (EYVL 1994, L 5, s. 15) komissio on laatinut "Euroopan jäteluettelon", johon sisältyvät muun muassa "alkutuotannosta syntyvien jätteiden" joukossa "eläinulosteet, virtsa ja lanta (mukaan lukien pilaantunut olki), erikseen kootut ja toimipaikan ulkopuolella käsitellyt poistovirrat". Kyseisen päätöksen liitteessä olevassa alkuhuomautuksessa täsmennetään, että tämä jäteluettelo "ei ole tyhjentävä", että "jonkin aineen sisältyminen luetteloon ei välttämättä tarkoita, että sitä pidettäisiin kaikissa tapauksissa jätteenä" ja että "luetteloon kuulumisella on merkitystä vain silloin, kun aine vastaa jätteen määritelmää".

4 Saman direktiivin 1 artiklan c alakohdassa määritellään haltijalla tarkoitettavan "jätteen tuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka hallussa jäte on".

Direktiivin 75/442 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tätä direktiiviä ei sovelleta:

a) kaasumaisiin päästöihin ilmakehään;

b) seuraaviin jätteisiin, milloin ne kuuluvat muun lainsäädännön alaan:

— —

iii) eläinten raatoihin ja seuraaviin maatalouden jätteisiin: ulosteet ja muut luonnonmukaiset, vaarattomat maanviljelyksessä käytetyt aineet;

— —

2. Erityisdirektiiveillä voidaan antaa tiettyjä tapauksia koskevia erityisiä säännöksiä tai täydentää tämän direktiivin säännöksiä tiettyjen jätelajien kuljetuksen ja käsittelyn osalta."

6 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jätteet hyödynnetään tai niistä huolehditaan vaarantamatta ihmisten terveyttä ja käyttämättä menettelyjä tai menetelmiä, joista voi aiheutua vahinkoa ympäristölle ja erityisesti, että:

— ei vaaranneta vesiä, ilmaa, maaperää ja kasveja sekä eläimiä;

— ei tuoteta melu- tai hajuhaittoja;

— ei vahingoiteta haitallisesti maaseutua tai erityisalueita.

Jäsenvaltioiden on myös toteutettava tarvittavat toimenpiteet jätteiden hylkäämisen, upottamisen tai valvomattoman huolehtimisen estämiseksi."

7 Saman direktiivin 9 artiklan mukaan muun muassa mainitun 4 artiklan soveltamiseksi on kaikkien laitosten tai yritysten, jotka suorittavat liitteessä II A tarkoitettuja jätteistä huolehtimista koskevia toimia, saatava siihen lupa toimivaltaiselta viranomaiselta, ja tällaisessa luvassa on erityisesti mainittava jätteiden lajit ja määrät, tekniset vaatimukset, toteutettavat turvatoimet, paikka, jossa jätteestä huolehditaan, ja käsittelymenetelmä.

8 Direktiivin 75/442 13 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä määräajoin asianmukaiset tarkastukset laitoksissa tai yrityksissä, jotka suorittavat 9–12 artiklassa tarkoitettuja toimia."

Kansallinen lainsäädäntö

9 Jätteistä 21.4.1998 annetun lain nro 10/1998 (BOE 22.4.1998) 2 §:n 2 momentissa säädetään, että "tätä lakia sovelletaan täydentävästi seuraavilla aloilla niiden seikkojen osalta, joista sen erityissäännöksissä nimenomaisesti säädetään:

— —

b) kuolleista eläimistä ja eläinperäisistä jätteistä huolehtiminen ja niiden jalostaminen sellaisena kuin tätä toimintaa säännellään kuolleista eläimistä ja eläinperäisistä jätteistä huolehtimista ja niiden jalostamista sekä patogeenisilta vaikutusaineilta eläinten ravinnossa suojaamista koskevista terveysnormeista 17.12.1993 annetulla kuninkaan asetuksella nro 2224/1993 — —

c) maatiloilta sekä nautaeläimistä peräisin olevat jätteet, jotka muodostuvat ulosteista ja muista luonnollisista aineista, jotka eivät ole vahingollisia ja joita käytetään maataloudessa, sellaisena kuin tätä toimintaa säännellään vesien suojelusta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumi-

selta 16.2.1996 annetulla kuninkaan asetuksella nro 261/1996 sekä säännöksillä, jotka hallituksen on annettava viidennen täydentävän säännöksen mukaisesti.

— — "

10 Tässä viidennessä täydentävässä säännöksessä säädetään, että mainitun 2 §:n 2 momentin c alakohdassa tarkoitettujen jätteiden käyttämiseen maataloudessa lannoitteina sovelletaan hallituksen tätä varten antamia asetuksia sekä itsehallintoalueiden tarpeen vaatiessa antamia täydentäviä normeja. Saman täydentävän säännöksen mukaan näissä normeissa vahvistetaan lannoitteina käytettävien jätteiden laji ja määrä sekä ne edellytykset, joiden täyttyessä toiminta ei ole luvanvaraista, ja siinä säädetään, että edellä mainittua toimintaa on harjoitettava vaarantamatta ihmisten terveyttä ja käyttämättä menetelmiä, jotka voivat vahingoittaa ympäristöä ja erityisesti aiheuttaa vesien pilaantumista.

11 Espanjan hallitus antoi 3.3.2000 tästä viidennestä täydentävästä säännöksestä johtuvan lakisääteisen valtuutuksen nojalla kasvatussikaloiden toimintaa koskevista perussäännöistä kuninkaan asetuksen nro 324/2000 (BOE 8.3.2000). Tämän kuninkaan asetuksen 5 B §:n b momentissa määrätään, että kasvatussikaloista peräisin olevaa karjanlantaa voidaan käyttää muun muassa hyödyntämällä sitä orgaanisina lannoitteina, jolloin sikaloissa on oltava "luonnollisesti tai keinotekoisesti eristetyt ja vedenpitävät lietekaivot, joilla estetään jätteiden tihkuminen pinta- ja pohjavesiin ja niiden pilaantuminen sekä tulvinnasta tai geoteknisestä epävakaudesta johtuvat vuodot ja joiden koko on riittävä vähintään kolmen kuukauden tuotannon varastoimiseen sen asianmukaista jätehuoltoa varten".

12 Lain nro 10/1998 ensimmäisen täydentävän säännöksen nojalla lietelannan hyödyntämistä ei voida valvoa kuninkaan asetuksen nro 324/2000 perusteella alueilla, joita ei ole todettu alttiiksi nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 16.2.1996 annetun kuninkaan asetuksen nro 261/1996 (BOE 16.2.1996) mukaisesti.

13 Andalusian hallituksen jätteistä antamassa asetuksessa suljetaan sen soveltamisalan ulkopuolelle maataloudesta tai karjankasvatuksesta peräisin olevat orgaaniset jätteet.

Tiettyjen hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskeva lainsäädäntö

Yhteisön lainsäädäntö

14 Direktiivin 85/337 alkuperäisen version 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen luvan myöntämistä arvioidaan niiden hankkeiden vaikutukset, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Tässä tarkoitetut hankkeet määritellään 4 artiklassa."

15 Mainitun direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan "liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti, jos jäsenvaltiot toteavat niiden laadun sitä vaativan". Tässä liitteessä II olevan 1 kohdan f alakohdassa mainitaan siankasvatukseen tarkoitetut laitokset.

16 Direktiivin 85/337 4 artiklan 1 kohdan mukaan "liitteessä I mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti".

17 Mainitussa liitteessä I olevan 17 kohdan b alakohdassa mainitaan tehokasvatukseen tarkoitetut sikalat, joissa kasvatetaan yli 3 000:ta sikaa (paino yli 30 kg), ja saman kohdan c alakohdassa mainitaan sikalat, joissa kasvatetaan yli 900:aa emakkoa.

18 Direktiivin 85/337 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on määriteltävä liitteessä II mainittujen hankkeiden osalta tapauskohtaisesti selvittämällä tai jäsenvaltioiden asettamien raja-arvojen tai valintaperusteiden avulla, "arvioidaanko tämä hanke 5–10 artiklan mukaisesti". Saman 4 artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että "tutkittaessa hankkeita tapauskohtaisesti tai vahvistettaessa raja-arvoja tai valintaperusteita 2 kohdan soveltamiseksi, liitteessä III vahvistetut kyseistä hanketta koskevat olennaiset arviointiperusteet on otettava huomioon".

19 Direktiivin 85/337 liitteessä II olevassa 1 kohdan e alakohdassa mainitaan "karjan tehokasvatukseen tarkoitetut laitokset (muut kuin liitteessä I mainitut)" ja saman liitteen 13 kohdassa "kaikki muutokset tai laajennukset liitteessä I tai liitteessä II mainittuihin sellaisiin hankkeisiin, joille on jo myönnetty lupa, jotka on jo toteutettu tai joita parhaillaan toteutetaan, jos muutoksesta tai laajennuksesta voi olla merkittävää haittaa ympäristölle". Jäsenvaltioiden oli pantava direktiivi 85/337 täytäntöön ennen 14.3.1999.

Kansallinen lainsäädäntö

20 Andalusian hallitus antoi 18.5.1994 ympäristönsuojelusta lain nro 7/1994, jonka liitteessä II olevassa 11 kohdassa säädetään, että yli 100 kasvatusemakkoa ja yli 500 lihotussikaa käsittäviin pysyviin karsinasikaloihin sovelletaan menettelyä, jonka mukaan on laadittava ympäristövaikutuksia koskeva kertomus.

Pohjavesien suojelua koskeva lainsäädäntö

Yhteisön lainsäädäntö

21 Direktiivin 80/68 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet:

— —

b) rajoittaakseen luettelon II aineiden pohjaveteen joutumista, jotta vältytään näiden aineiden aiheuttamalta pohjaveden pilaantumiselta."

22 Mainitussa luettelossa II olevassa 3 kohdassa mainitaan "aineet, joilla on haitallinen vaikutus pohjaveden makuun tai hajuun — — ".

23 Direktiivin 80/68 5 artiklassa säädetään muun muassa, että jäsenvaltioiden on saatettava ennakkotarkastuksen alaisiksi kaikki luettelon II aineiden päästöt ja että ne voivat myöntää luvan sillä edellytyksellä, että noudatetaan kaikkia teknisiä varotoimia, jotka ovat tarpeen näiden aineiden aiheuttaman pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi.

24 Mainitun direktiivin 7 artiklan mukaan "ennakkotutkimukset, joita tarkoitetaan 4 ja 5 artiklassa, sisältävät kyseisen alueen hydrogeologisten olojen, pintamaan ja syvempien maakerrosten mahdollisten puhdistavien ominaisuuksien ja päästöstä pohjaveden laadulle aiheutuvan pilaantumisen ja muuttumisvaaran tutkimuksen, ja niissä on todettava, onko aineiden päästäminen pohjaveteen ympäristön kannalta tyydyttävä ratkaisu".

Kansallinen lainsäädäntö

25 Nyt esillä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuimen tietoon ei ole saatettu mitään kansallista lakia, jonka nimenomaisena tarkoituksena olisi direktiivin 80/68 täytäntöönpano.

Yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskeva lainsäädäntö

Yhteisön lainsäädäntö

26 Direktiivin 91/271 5 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "jäsenvaltioiden on 2 kohdan soveltamiseksi määriteltävä 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä haavoittumiselle

alttiit alueet liitteessä II vahvistettujen arviointiperusteiden mukaisesti"; näihin arviointiperusteisiin kuuluvat rehevöityminen (liitteessä II olevan A kohdan a alakohta), tietty nitraattipitoisuus (liitteessä II olevan A kohdan b alakohta) sekä tarve tehokkaampaan käsittelyyn neuvoston direktiivien noudattamiseksi (liitteessä II olevan A kohdan c alakohta).

27 Mainitun 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kaikkia viemäröityjä yli 10 000 avl:n (asukasvastineluku) taajamien jätevedet on käsiteltävä ennen niiden johtamista haavoittumiselle alttiisiin vesistöihin 4 artiklassa säädettyä tehokkaammin viimeistään 31.12.1998 alkaen.

Kansallinen lainsäädäntö

28 Espanjassa kunnan viranomaiset ovat jätevesien käsittelyssä toimivaltaisia viranomaisia. Valtio on kuitenkin toimivaltainen Confederaciones Hidrográficasin (hydrografian alan yhteenliittymät; sisävesien hallinnoinnista vastaavat julkiset elimet) välityksellä päästölupien ja puhdistettujen jätevesien uudelleenkäytön osalta.

29 Yhdyskuntajätevesien käsittelyyn sovellettavista säännöistä 28.12.1995 annettu kuninkaan asetus nro 11/1995 (BOE 30.12.1995) pantiin täytäntöön 15.3.1996 annetulla kuninkaan asetuksella nro 509/1996 (BOE 29.3.1996), jota muutettiin osittain 2.10.1998 annetulla kuninkaan asetuksella nro 2116/1998 (BOE 20.10.1998).

Vesien suojelemista maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta koskeva lainsäädäntö

Yhteisön lainsäädäntö

30 Direktiivin 91/676 3 artiklan 1 kohdan mukaan "jäsenvaltioiden on määriteltävä pilaantuneet vedet ja sellaiset vedet, jotka voivat pilaantua, jos 5 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä ei toteuteta, liitteessä I vahvistettujen perusteiden mukaan".

31 Kyseisen 3 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on kahden vuoden kuluessa direktiivin 91/676 tiedoksi antamisesta, joka on tapahtunut 19.12.1991, "määriteltävä pilaantumisalttiiksi vyöhykkeiksi kaikki alueensa tunnetut maa-alueet, joilta vesi valuu 1 kohdan mukaisesti määriteltyihin vesiin, ja jotka aiheuttavat pilaantumista. Niiden on ilmoitettava tästä ensimmäisestä määrittelystä komissiolle kuuden kuukauden kuluessa".

32 Saman artiklan 4 kohdan mukaan "jäsenvaltioiden on tarkasteltava uudelleen ja tarvittaessa muutettava tai täydennettävä pilaantumisalttiiden vyöhykkeiden luetteloa silloin, kun se on aiheellista ja vähintään joka neljäs vuosi, jotta voidaan ottaa huomioon muutokset ja tekijät, joita ei voitu ennustaa edellisen määrittelyn aikana. Niiden on ilmoitettava komissiolle luetteloon tehdyistä muutoksista tai lisäyksistä kuuden kuukauden kuluessa".

33 Direktiivin 91/676 4 artiklassa säädetään muun muassa yleisen suojelutason varmistamisesta kaikkien vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi, että jäsenvaltioiden on kahden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta laadittava hyvän maatalouskäytännön ohjeet, joita maanviljelijät noudattavat vapaaehtoisesti.

34 Saman direktiivin 5 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on laadittava toimintaohjelmia määriteltyjä pilaantumisalttiita vyöhykkeitä varten. Toimintaohjelmiin on sisällyttävä joukko pakollisia toimenpiteitä, joihin kuuluvat muun muassa toimenpiteet, joista jäsenvaltiot ovat määränneet hyvän maatalouskäytännön ohjeissa, sekä direktiivin 91/676 liitteessä III olevat toimenpiteet. Tässä liitteessä tarkoitetut toimenpiteet koskevat muun muassa kausia, joina tietynlaisten lannoitteiden levitys maahan on kielletty, karjanlantasäiliöiden tilavuutta, lannoitteiden maahan levittämistapaa sekä typpipitoisen, maahan levitettävän karjanlannan enimmäismäärää.

Kansallinen lainsäädäntö

35 Espanjan kuningaskunta on saattanut direktiivin 91/676 osaksi kansallista oikeusjärjestystään 16.2.1996 annetulla kuninkaan asetuksella nro 261/1996 (BOE 16.2.1996).

36 Lisäksi Andalusian hallitus on 15.12.1998 antamallaan asetuksella nro 261/1998 nimennyt maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiit alueet Andalusian autonomisessa maakunnassa. Tämä asetus ei sisällä Rambla de Mojácarin aluetta.

Riita-asiaa edeltänyt hallinnollinen menettely

37 Veran kunnan (Almería maakunta) alueella ja tämän kunnan Antas-joen lähellä olevaan Garruchan kuntaan liittävän tien varrella sijaitsevassa El Pago de la Media Legua -nimisessä paikassa sijaitseva kasvatussikala on ollut toiminnassa vuodesta 1976 lähtien.

38 Komissiolle osoitettiin vuonna 2000 numerolla 2000/4044 rekisteröity kantelu tämän sikalan toiminnasta, ja se kehotti 6.4.2000 päivätyllä kirjeellään Espanjan viranomaisia yhtäältä esittämään huomautuksensa esiin tulleista seikoista eli kyseessä olevasta laitoksesta peräisin olevista jätteistä aiheutuvista valvomattomista päästöistä ympäristöön ja toisaalta toimittamaan tietoja asiaa koskevien eri kunnallisten sääntöjen ja määräysten soveltamisedellytyksistä.

39 Espanjan viranomaiset vastasivat 24.8.2000 päivätyllä kirjeellään, että direktiiviä 75/442 ei ollut välttämättä sovellettava eläinten kasvattamoista peräisin olevaan lietelantaan, jos tämän lietelannan käyttäminen lannoitteena kasvattamon ympäristössä voitiin jättää luokittelematta direktiivissä tarkoitetuksi jätteeksi. Espanjan viranomaiset korostivat direktiivin 85/337 soveltamisen osalta, että "laissa nro 7/1994 säädetään, että kaikkiin kasvatussikaloihin niiden sijainnista riippumatta on sovellettava ympäristönsuojelutoimenpiteitä". Samassa kirjeessä mainittiin myös, että riidanalaisella sikalalla ei vieläkään ollut kunnallista lupaa ja että vuoden 1999 toukokuusta lähtien paikalliset viranomaiset ovat tähän päivään asti tuloksetta pyytäneet sikalan omistajalta luvan myöntämisen edellytyksenä olevan ympäristöä koskevan kertomuksen laatimiseksi tarvittavia asiakirjoja. Espanjan viranomaiset kuitenkin väittivät, että lietelanta ei sisältänyt vaarallisia aineita, ja koska ranta-alueille mahdollisesti pääsevistä jätteistä ei ole valitettu, ei direktiiviä 80/68 näin ollen ole sovellettava, kuten ei myöskään direktiiviä 91/271. Kyseiset viranomaiset totesivat lopuksi direktiivin 91/676 osalta, ettei siitä kuten ei myöskään asetuksesta nro 261/1996 voida päätellä, että kyseessä oleva alue olisi pilaantumisaltis, koska toimivaltainen viranomainen ei ole todennut nitraattien esiintymistä, vaan se on ehdottanut ainoastaan tämän alueen sisällyttämistä Almerían maakunnan koko rannikkoalueen valvontaohjelmaan.

40 Espanjan viranomaiset toimittivat lokakuussa 2000 komissiolle useita asiakirjoja, muun muassa kyseessä olevan kasvatussikalan tilannetta koskevan 5.7.2000 päivätyn kertomuksen, jonka oli laatinut Tecnoma-yhtiö Confederación Hidrográfica del Surin (maan eteläosien hydrografian alan yhteenliittymä) pyynnöstä, sekä 14.8.1998

ja 2.7.1999 päivätyt menettelyyn liittyvät asiakirjat, joiden perusteella kyseinen kasvatussikala voi saada jätteiden poistoluvan.

41 Koska komissio oli saanut kantelijoilta uusia tietoja riidanalaisen kasvatussikalan tilasta syyskuussa 2000 ja koska se katsoi, että Espanjan viranomaiset jättävät nyt esillä olevassa asiassa ottamatta huomioon direktiivit 75/442, 85/337, myös alkuperäisessä versiossaan, sekä direktiivit 80/68, 91/271 ja 91/676, se lähetti 18.1.2001 Espanjan kuningaskunnalle virallisen huomautuksen.

42 Komission yksiköiden kanssa 21. ja 22.5.2001 pidetyssä kahdenvälisessä kokouksessa Espanjan viranomaiset ilmoittivat komissiolle, että ne olivat tarkastuksen perusteella antaneet 18.4.2001 kielteisen lausunnon kyseessä olevan kasvatussikalan hyväksymisestä ja että ne olivat pyytäneet Veran kuntaa toteuttamaan tämän sikalan sulkemiseksi välttämättömät toimenpiteet, joiden puuttuessa Andalusian hallitus voisi itse puuttua asiaan.

43 Espanjan viranomaiset vastasivat 20.6.2001 päivätyllä kirjeellään viralliseen huomautukseen. Ne totesivat jälleen, että niiden mielestä direktiiviä 75/442 ei voida soveltaa, ja ne täsmensivät direktiivin 85/337 osalta, että riidanalaisen sikalan laajentamisesta oli laadittu kielteinen ympäristölausunto ja että ne olivat vaatineet toimivaltaisia paikallisia viranomaisia toteuttamaan tämän sikalan sulkemistoimenpiteet. Direktiivin 80/68 osalta ne väittivät, että väitetty pohjaveden pilaantuminen koskee vain pientä, rannikon lähellä sijaitsevaa pohjavesikerrosta, jota hyödynnetään vain vähän ja jota ei ole tarkoitettu laadullisesti merkittävään käyttöön, joten tätä aluetta on tutkittu vähemmän, vaikka Comisaría de Aguas del Surille (maan eteläosien vesistöjen hallinnoinnista vastaava viranomainen) onkin ilmoitettu tarpeesta suorittaa hydrogeologinen tutkimus vesistöjen laadun mahdollisten tulevien muutosriskien arvioimiseksi. Direktiivin 91/271 osalta Espanjan viranomaiset ovat myöntäneet, ettei sitä ole noudatettu, mutta ne ovat väittäneet, että Antasin suiston pilaantuminen ei ole johtunut sikalasta vaan Veran kunnassa asuvan väestön jätevesien päästöistä. Nämä viranomaiset ovat todenneet direktiivin 91/676 osalta,

että sitä on noudatettu, ja ne ovat todenneet, että nitraattien aiheuttamaa pilaantumista kansallisella tasolla koskevan tutkimuksen perusteella voidaan tarpeen vaatiessa osoittaa uusia pilaantumisalttiita vyöhykkeitä.

44 Koska komissio katsoi, etteivät nämä vastaukset olleet vieläkään tyydyttäviä, se osoitti 26.7.2001 päivätyllä kirjeellään Espanjan kuningaskunnalle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan velvoitteidensa noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden määräajassa tämän lausunnon tiedoksi saamisesta.

45 Espanjan viranomaiset toimittivat 4.10.2001 päivätyllä kirjeellään komissiolle Andalusian hallituksen laatiman kertomuksen, jossa todettiin, että riidan kohteena olevaa kasvatussikalaa vastaan oli aloitettu 8.8.2001 sanktiomenettely.

46 Koska komissio katsoi, että Espanjan kuningaskunta ei ollut vielä toteuttanut velvoitteidensa noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä, sen nosti nyt esillä olevan kanteen.

47 Espanjan kuningaskunta vaatii tämän kanteen hylkäämistä ja komission velvoittamista oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen.

48 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 5.5.2003 antamalla määräyksellä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta on hyväksytty väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia, erityisesti direktiivin 75/442 4, 9 ja 13 artiklaa koskevin osin.

Kanne

49 Tämän kanteen tutkimiseksi on ensinnäkin analysoitava direktiivien 91/271 ja 91/676 noudattamatta jättämistä koskevia väitteitä, jotka koskevat sitä koko maantieteellistä aluetta, jossa kyseessä oleva sikala sijaitsee; tämän jälkeen on tutkittava direktiivin 85/337, myös sen alkuperäisen version, rikkomista koskevia väitteitä, joilla komissio kyseenalaistaa ne edellytykset, joiden perusteella tämä sikala on rakennettu ja sitä on laajennettu, sekä lopuksi väitteitä siitä, että mainitusta sikalasta peräisin olevia eläinten ruhoja ja lietelantaa on päästetty ympäristöön ottamatta huomioon direktiivejä 75/442 ja 80/68.

Direktiivi 91/271

50 Direktiivin 91/271 rikkomista koskevassa väitteessään komissio esittää, että tätä direktiiviä on jätetty noudattamatta kahdella tavalla. Yhtäältä se väittää, että koko Antas-joki olisi pitänyt sisällyttää Andalusian itsehallintoalueen mainitun direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti haavoittumiselle alttiiksi nimeämiin alueisiin, ja toisaalta, että Veran yhdyskuntajätevedet olisi pitänyt näin ollen käsitellä tehokkaammin kuin biologisesti saman artiklan 2 kohdan mukaisesti.

51 Antas-joen nimeämistä haavoittumiselle alttiiksi alueeksi koskevasta väitteen ensimmäisestä osasta on todettava ensinnäkin, että yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut asiassa C-419/01, komissio vastaan Espanja, 15.3.2003 antamassaan tuomiossa (Kok. 2003, s. I-4947), että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 91/271 5 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole määritellyt alueellaan sijaitsevia useampia haavoittumiselle alttiita alueita. Tähän tuomioon

johtaneessa menettelyssä (ks. 14 ja 20 kohta) komissio oli myöntänyt, kuten kyseisen tuomion 14 ja 20 kohdasta ilmenee, että Andalusian itsehallintoalue oli osoittanut sitä koskevat haavoittumiselle alttiit alueet, julkaissut niiden nimet virallisessa lehdessään sekä ilmoittanut niistä komissiolle; lisäksi Espanjan hallitus oli todennut, että komissio on myöntänyt, että tämä itsehallintoalue on osoittanut sen rannikkovesillä sijaitsevat haavoittumiselle alttiit alueet. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimen kyseisen tuomion 23 kohdassa toteama jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen koski sellaisten haavoittumiselle alttiiden alueiden nimeämättä jättämistä, jotka kuuluivat muiden itsehallintoalueiden toimivaltaan, jolloin ulkopuolelle jäivät muun muassa Andalusian itsehallintoalueeseen kuuluvat haavoittumiselle alttiit alueet.

52 Kuitenkaan se seikka, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Espanja antamassaan tuomiossa, että haavoittumiselle alttiiden alueiden nimeämättä jättämisen riittämättömyys ei koskenut Andalusian itsehallintoaluetta, ei estä direktiivin 91/271 noudattamatta jättämistä koskevan väitteen tutkimista. Tämä väite perustuu seikkoihin, joista komissio ei ollut tietoinen hallinnollisessa menettelyssä, joka edelsi mainittua asiaa koskevaa oikeudenkäyntiä; nämä seikat on todettu kertomuksessa, jonka ERM-yhtiö laati komission lukuun tammikuussa 2000 eli myöhemmin kuin kyseisessä asiassa on annettu perusteltu lausunto. Komissio voi siis todeta tämän Espanjassa sijaitsevien haavoittumiselle alttiiden alueiden ja pilaantumisalttiiden vyöhykkeiden valvontaa koskevan kertomuksen perusteella, että direktiiviä 91/271 ei ole pantu täysimääräisesti täytäntöön, ja nostaa tällä perusteella uuden jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen.

53 Toiseksi mainitusta kertomuksesta, jonka sisältöä Espanjan hallitus ei ole tältä osin kiistänyt, ilmenee, että Antas-joen vesi on rehevöitynyt, siinä on kohonnut nitraattipitoisuus ja siihen päätyy suuria määriä ravintoaineita lähellä olevien hotellien ja matkailukeskusten vuoksi. Nämä arviointiperusteet kuuluvat kuitenkin niihin, jotka jäsenvaltioiden on direktiivin 91/271 liitteen II nojalla otettava huomioon nimetessään haavoittumiselle alttiit alueet. Komissio on lisäksi todennut, että Espanjan viranomaiset ovat ehdottaneet kyseisen joen nimeämistä yhteisön kannalta merkittäväksi alueeksi Natura 2000 -verkostossa, koska tämän joen vesistössä esiintyy "testudo graeca" -kilpikonnia, eikä Espanjan hallitus ole kiistänyt tätä toteamaa. Vaikka tätä seikkaa ei olekaan mainittu mainitussa liitteessä II

tarkoitettujen arviointiperusteiden joukossa, se on kuitenkin lisäviite siitä erityisestä intressistä, joka kyseisen vesiympäristön suojelulla on riittämättömästi käsiteltyjen yhdyskuntajätevesien päästöiltä.

54 Espanjan hallitus väittää, että Antas-joen Rambla ei muodostu vapaista luonnollisista vesistä vaan maanalaisista virtauksista, joissa valon puuttuessa ei voi kehittyä levää, eivätkä ne siis voi rehevöityä. Vaikka oletettaisiinkin, että tämä väite pitäisi paikkansa, se ei kuitenkaan estä tämän alueen nimeämistä direktiivissä 91/271 tarkoitetuksi haavoittumiselle alttiiksi alueeksi. Yhtäältä tämän direktiivin liitteessä II säädetään, että haavoittumiselle alttiit alueet voivat muodostua "vesimassoista", eikä edellytyksenä siis ole, että kyseessä oleva vesiympäristö muodostuisi vapaista vesistä. Toisaalta samassa liitteessä mainitaan muita arviointiperusteita kuin rehevöityminen, erityisesti kohonnut nitraattipitoisuus, sen määrittämiseksi, olisiko alue nimittävä haavoittumiselle alttiiksi alueeksi.

55 Espanjan viranomaisten pitäisi siis nimetä koko Antas-joki haavoittumiselle alttiiksi alueeksi.

56 Näin ollen väitteen ensimmäinen osa on perusteltu.

57 Väitteen toinen osa koskee direktiivin 91/271 5 artiklan 2 kohdassa säädetyn biologista käsittelyä tehokkaamman käsittelyn vaatimusta, jonka olisi kohdistuttava Veran yhdyskuntajätevesiin, ja tältä osin on todettava yhtäältä, että Espanjan hallitus ei kiistä sitä, että nämä vedet on vain peruskäsitelty.

58 Toisaalta komission vastauksessaan esittämistä eri luvuista ilmenee, että toisin kuin Espanjan hallitus väittää, kyseisen taajaman avl on yli 10 000 henkilöä, kun otetaan huomioon Veran kunnan pysyvä väestö, jonka määräksi arvioidaan 8 000 henkilöä, sekä kyseiselle alueelle kesäisin tuleva merkittävä matkailijamäärä. Siltä osin kuin tämän taajaman yhdyskuntajätevedet poistetaan alueelle, joka, kuten on todettu, olisi pitänyt nimetä haavoittumiselle alttiiksi alueeksi, Espanjan viranomaisten olisi 31.12.1998 mennessä pitänyt valvoa, että ennen kuin nämä vedet poistetaan kyseiselle alueelle, ne käsitellään direktiivin 91/271 4 artiklassa säädettyä tehokkaammalla tavalla eli biologisesti.

59 Espanjan hallituksen väitettä siitä, että direktiivissä 91/271 vahvistettu määräaika taajamille, joiden avl on 2 000–15 000 henkilöä, päättyisi vasta 31.12.2005, ei voida hyväksyä, vaikka oletettaisiinkin, että Veran taajaman avl kuuluisi tähän luokkaan. Mainitun direktiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa vahvistetaan tällainen keräysjärjestelmän ja biologista käsittelyä koskevan järjestelmän täytäntöönpanoa koskeva määräaika ainoastaan tämän luokan taajamien sellaisten yhdyskuntajätevesien johtamiselle, joka suoritetaan haavoittumiselle alttiiden alueiden ulkopuolella. Mainittua määräaikaa ei siis missään tapauksessa voida soveltaa Veran taajaman yhdyskuntajätevesien johtamiseen.

60 Siitä Espanjan hallituksen esiin tuomasta seikasta, että vedenpuhdistuslaitosta hoitava yhtiö ei ollut antanut kyseisten jätevesien analyyttistä tutkimista koskevia tiettyjä tietoja, on todettava, että tämä ei horjuta toteamusta siitä, että näitä vesiä ei käsitellä direktiivissä 91/271 säädetyllä tavalla. Kun Espanjan hallitus toteaa vastineessaan, että vuonna 1993 rakennettu Veran kunnan vedenpuhdistuslaitos oli varustettu vastaamaan riittävällä tavalla vuonna 2011 haavoittumiselle alttiiden alueiden jätteitä koskevan lainsäädännön vaatimuksia, se myöntää, että näitä vaatimuksia ei ollut noudatettu perustellussa lausunnossa vahvistettuna määräpäivänä.

61 Näin ollen väitteen toinen osa on perusteltu. Direktiivin 91/271 noudattamatta jättämiseen perustuvat vaatimukset on siis hyväksyttävä.

Direktiivi 91/676

62 Espanjan hallitus väittää, että direktiivin 91/676 noudattamatta jättämistä koskeva väite on jätettävä tutkimatta kahdesta syystä. Yhtäältä tätä väitettä ei ole mainittu perustellussa lausunnossa, eikä komissio näin ollen voi esittää sitä ensimmäisen kerran yhteisöjen tuomioistuimessa. Toisaalta komissio on jo aloittanut numerolla 2002/2009 toisen kyseistä direktiiviä koskevan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn, ja se on osoittanut Espanjan kuningaskunnalle virallisen huomautuksen, joka koskee myös Rambla de Mojácaria. Non bis in idem -periaate, jota sovelletaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeviin menettelyihin, estää kuitenkin sen, että jäsenvaltiota vastaan nostetaan nämä kaksi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta saman yhteisön lainsäädännön rikkomisen perusteella.

63 Ensimmäisen kohdan osalta Espanjan hallituksen väite voidaan vain kiistää. Asiakirja-aineistosta, erityisesti kyseiselle jäsenvaltiolle osoitetusta virallisesta huomautuksesta ja perustellusta lausunnosta ilmenee, että direktiivin 91/676 noudattamatta jättäminen on yksi niistä väitteistä, joihin komissio on vedonnut oikeudenkäyntiä edeltäneestä hallinnollisesta menettelystä lähtien. Riidan kohde on siten selvästi rajattu ja Espanjan hallitukselle on annettu mahdollisuus esittää huomautuksensa ja valmistella puolustuksensa (ks. vastaavasti asia 211/81, komissio v. Tanska, tuomio 15.12.1982, Kok. 1982, s. 4547, 8 ja 9 kohta). Tämä väite siis sisältyi perusteltuun lausuntoon, vaikkei sitä nimenomaisesti mainittukaan kyseisen lausunnon loppuosassa, ja se on esitetty vastaavin ilmaisuin ja riittävän täsmällisesti kanteessa (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Tanska, tuomion 14 ja 15 kohta).

64 Tältä osin väitettä ei siis ole jätettävä tutkimatta.

65 Toisesta kohdasta on todettava, että vaikka oletettaisiinkin, että non bis in idem -periaatetta sovellettaisiin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan menettelyyn, riittää, kun todetaan, että tämä seikka on nyt esillä olevassa asiassa merkityksetön väitteen tutkittavaksi ottamisen osalta. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin katsoisikin, että tämä väite on perusteltu, ainoa seuraus Espanjan hallituksen väitteestä olisi, että komission täytyisi mahdollisesti luopua numerolla 2002/2009 aloittamastaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta menettelystä siltä osin kuin tämä menettely koskee Rambla de Mojácarin nimeämistä haavoittumiselle alttiiksi alueeksi.

66 Väitettä ei siis ole jätettävä tutkimatta tämän toisen näkökohdan perusteella.

67 Pääasiassa komissio väittää perustellusti, että kun Espanjan viranomaiset ovat julistaneet Antas-joen suiston direktiivissä 91/271 tarkoitetulla tavalla haavoittumiselle alttiiksi alueeksi, ne ovat myöntäneet, että kyseessä olevan alueen vedet ovat rehevöityneet ja niiden nitraattipitoisuus on kohonnut, kuten ERM-yhtiön laatimassa Espanjan haavoittumiselle alttiita alueita ja pilaantumisalttiita vyöhykkeitä koskevasta kertomuksesta ilmenee. Espanjan hallitus myöntää vastauksessaan, että näiden vesien nitraattipitoisuus, joka muodostaa direktiivin 91/676 liitteessä I tarkoitettujen haavoittumiselle alttiiden alueiden nimeämisperusteen, on yli 50 mg litraa kohden.

68 Perustellakseen sitä, että Rambla de Mojácaria ei ole nimetty haavoittumiselle alttiiksi alueeksi, Espanjan hallitus väittää, että mainitun direktiivin 1 artiklassa tarkoitettu toinen nimeämisperuste, joka koskee sitä, että nitraatit ovat peräisin maatalouslähteistä, ei ole täyttynyt.

69 Tätä väitettä ei kuitenkaan voida hyväksyä. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, jotta vesien katsottaisiin olevan direktiivin 91/676 3 artiklan 1 kohdassa

tarkoitetulla tavalla "pilaantuneita" ja jotta ne olisi nimettävä kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti pilaantumisalttiiksi vyöhykkeiksi, ei ole välttämätöntä, että tämän pilaantumisen pitäisi johtua yksinomaan maatalousperäisistä typpiyhdisteistä. Riittää, että ne ovat edesauttaneet tätä pilaantumista merkittävästi (ks. vastaavasti asia C-293/97, Standley ym., tuomio 29.4.1999, Kok. 1999, s. I-2603, 30 ja 35 kohta).

70 Espanjan hallitus väittää vastauksessaan, että Rambla de Mojácarin nimeämisellä pilaantumisalttiiksi vyöhykkeeksi ei ole merkitystä nyt esillä olevan asian kannalta, koska tämä alue muodostaa vesistötieteellisesti erilaisen alueen kuin Rambla de Antas, jota nyt esillä oleva kanne yksinomaan koskee. Tämä väite ei kuitenkaan ole perusteltu. Komissio on esittänyt eri väitteen siitä, että Rambla de Mojácaria ei ole nimetty direktiivissä 91/676 tarkoitetuksi pilaantumisalttiiksi vyöhykkeeksi, ja siitä, että Antas-joen suistoa ei ole nimetty direktiivissä 91/271 tarkoitetuksi haavoittumiselle alttiiksi alueeksi. Kanne ei siis koske yksinomaan Antas-joen suistoa, toisin kuin Espanjan hallitus väittää. Samasta syystä on hylättävä Espanjan hallituksen väite siitä, että Instituto Geológico y Minero de Españan julkaisusta saadut tiedot koskevat Bajo Almanzoran hydrogeologista yksikköä, joka ei ole sama kuin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä tarkoitettu alue.

71 Siitä Espanjan kuningaskunnan väitteestä, jonka mukaan ERM-yhtiön laatimaan raporttiin sisältyvät tiedot eivät olleet yhtä luotettavia kuin Andalusian hallituksen lukuun kerätyt tiedot, on todettava, että sen perusteella ei voida todeta, että nitraattien aiheuttama pilaantuminen ei johtuisi maataloudesta.

72 Lopuksi Espanjan hallitus väittää turhaan, että kun jaetaan niiden lannoitteiden määrät, jotka on levitetty pinta-aloille, joille on ajettu lietelantaa, nitraattipitoisuudet

ovat selvästi alhaisempia kuin 170 kg hehtaaria kohti, joka on direktiivin 91/676 liitteessä III olevassa 2 kohdassa vahvistettu raja. Väite ei kohdistu siihen, että kyseessä olevan sikalan lietelantaa olisi levitetty direktiiviä 91/676 rikkomalla, vaan siihen, että Espanjan kuningaskunta ei ole nimennyt Rambla de Mojácaria pilaantumisalttiiksi vyöhykkeeksi. Tämä Espanjan kuningaskunnan esittämä väite on siis tehoton, ja se on hylättävä.

73 Nyt esillä olevassa asiassa Espanjan hallitus ei ole esittänyt hydrogeologisen yksikön 06.06 (Bajo Almanzora) osalta yhtään täsmällistä tietoa, jonka perusteella voitaisiin kyseenalaistaa komission väite, jonka mukaan maatalouslähteet ovat merkittävänä syynä nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle.

74 Edellä mainituista seikoista johtuu, että direktiivin 91/676 rikkomista koskeva väite on perusteltu.

Direktiivi 85/337

75 Komissio väittää, että kasvatussikalan ympäristövaikutuksia ei ollut arvioitu ennen sen rakentamista, joka tapahtui ennen 14.3.1999, joka oli direktiivin 85/337 voimaantulon määräpäivä, eikä ennen sen laajentamista, joka tapahtui tämän päivän jälkeen, ja että näin on rikottu direktiivin 85/337 2 artiklaa ja 4 artiklan 2 kohtaa, myös sen alkuperäistä versiota.

76 Espanjan hallitus väittää, että komissio ei ole täsmentänyt, kumpaan tämän direktiivin versioista jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen perustuu, joten

tämä väite olisi jätettävä tutkimatta. Toissijaisesti tämä hallitus katsoo, että väite ei ole perusteltu. Komissio on todennut vastauksessaan, että kyseessä oleva sikala on perustettu ennen direktiivin 85/337 voimaantuloa ja että direktiivin 85/337 alkuperäinen versio olisi siis ainoa nyt esillä olevassa asiassa sovellettavissa oleva.

77 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että komissio ei ole kiistänyt sitä, että kyseessä oleva sikala on perustettu vuonna 1976. Tuohon aikaan missään yhteisön säännöksessä ei kuitenkaan velvoitettu Espanjan viranomaisia arvioimaan kyseisen sikalan ympäristövaikutuksia. Direktiivin 85/337 alkuperäisen version täytäntöönpanon määräaika päättyi 3.7.1988, ja yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että tällä direktiivillä ei voitu velvoittaa jäsenvaltioita arvioimaan myöskään luvanvaraisten, mutta ennen tätä päivää toteutettujen hankkeiden ympäristövaikutuksia (ks. vastaavasti asia C-431/92, komissio v. Saksa, tuomio 11.8.1995, Kok. 1995, s. I-2189, 32 kohta sellaisten hankkeiden osalta, joita koskeva lupahakemus on esitetty 3.7.1988 jälkeen).

78 Toiseksi asiakirja-aineistosta ilmenee, että direktiivin 85/337 täytäntöönpanon määräajan päätyttyä eli 14.3.1999 jälkeen kyseinen sikala oli uuden lupamenettelyn kohteena lain nro 7/1994 mukaisesti. Tässä laissa säädetään, että yli 100 kasvatusemakkoa ja 500 lihotussikaa käsittäviä sikaloita koskevien lupien osalta on toteutettava ympäristövaikutusten arviointi; kyseessä oleva sikala kuuluu tähän luokkaan, koska siellä on noin 2 800 sikaa.

79 Komissio ei kuitenkaan ole osoittanut, miltä osin Espanjan viranomaiset ovat jättäneet noudattamatta direktiiviä 85/337 tässä uudessa lupamenettelyssä ja ennen 26.9.2001, joka oli perustellussa lausunnossa vahvistetun määräajan päättymispäivä.

80 Espanjan viranomaiset ovat noudattaneet sääntöä, jonka mukaan ympäristövaikutukset on arvioitava myös sellaisten hankkeiden osalta, jotka on toteutettu ennen direktiivin 85/337 täytäntöönpanon määräajan päättymistä, jos nämä hankkeet on hyväksytty ilman, että niitä on edeltänyt tällainen arviointi, ja jos niihin sovelletaan uutta lupamenettelyä, joka on aloitettu tämän päivän jälkeen (ks. vastaavasti direktiivin 85/337 alkuperäisen version osalta asia C-81/96, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, tuomio 18.6.1998, Kok. 1998, s. I-3923, 23 ja 25 kohta; tämä asia koskee ennen 3.7.1988 hyväksyttyjä hankkeita, joiden ympäristövaikutuksia ei ole arvioitu ja jotka ovat tämän päivän jälkeen aloitetun uuden lupamenettelyn kohteena).

81 Asiakirja-aineistosta ilmenee yhtäältä, että Espanjan viranomaiset ovat lain nro 7/1994 mukaisesti aloittaneet ympäristövaikutusten arviointimenettelyn, jossa voidaan tarkistaa, voidaanko kyseessä olevan sikalan toiminnalle antaa lupa ja voidaanko sen hallinnollinen asema tarpeen vaatiessa säännönmukaistaa; komissio ei ole kiistänyt kyseisen lain yhteensoveltuvuutta direktiivin 85/337 kanssa. Vuoden 1999 toukokuussa kyseiset viranomaiset ovat siten pyytäneet tämän sikalan omistajalta tietoja, joiden perusteella voidaan laatia ympäristökertomus. Tecnoma-yhtiö laati heinäkuussa 2000 Confederación Hidrográfica del Surin pyynnöstä tällaisen kertomuksen, joka toimitettiin komissiolle vuoden 2000 lokakuussa.

82 Toisaalta Espanjan viranomaiset ovat suorittaneet kyseessä olevassa sikalassa tarkastuksen ja päättäneet erityisesti tästä tarkastuksesta saatujen epäsuotuisten tulosten perusteella, ettei ollut mahdollista antaa lupaa kyseisen sikalan toiminnalle. Samat viranomaiset ovat 18.4.2001 antaneet siten kielteisen lausunnon tämän sikalan hyväksymisestä ja ne ovat kehottaneet Veran kuntaa toteuttamaan sen toiminnan lakkauttamiseksi välttämättömät toimenpiteet. Seuraamusmenettely kyseessä olevan sikalan toiminnasta vastaavaa henkilöä vastaan aloitettiin 8.8.2001.

83 Espanjan viranomaiset ovat siis konkreettisesti panneet täytäntöön laissa nro 7/1994 säädetyn ympäristövaikutusten arviointia koskevan velvoitteen. Komission väittämää yhteisön oikeuden noudattamatta jättämistä ei siis tältä osin ole näytetty toteen.

84 Edellä tarkastelluista seikoista johtuu, että on hylättävä väite siitä, että Espanjan kuningaskunta olisi rikkonut direktiivin 85/337 2 artiklaa ja 4 artiklan 2 kohtaa, edes alkuperäisessä versiossaan, ilman, että olisi tarpeen tutkia Espanjan hallituksen esittämää tutkittavaksi ottamatta jättämistä koskevaa väitettä.

Direktiivi 75/442

85 Komissio väittää, että kyseessä oleva sikala tuottaa merkittäviä määriä jätteitä, erityisesti lietelantaa ja eläinten ruhoja, ja että näihin jätteisiin sovelletaan direktiiviä 75/442 niiden hallinnointia koskevan yhteisön lainsäädännön puuttuessa. Tämä sikala toimii kuitenkin ilman tämän direktiivin 9 artiklassa vaadittua lupaa, ja kyseessä olevat jätteet on poistettu valvomattomasti ympäröivään maaperään, kuten Espanjan viranomaiset ovat itse myöntäneet, eikä saman direktiivin 4 artiklassa tarkoitettuja hyödyntämis- tai huolehtimisvaatimuksia ole noudatettu. Toimivaltaiset viranomaiset eivät ole tehneet kyseisessä sikalassa määräajoin asianmukaisia tarkastuksia, mikä on vastoin mainitun direktiivin 13 artiklaa.

86 Tältä osin on todettava, että direktiivissä 75/442 tarkoitetun "jätteen" käsitteen soveltamisala riippuu mainitun direktiivin 1 artiklan a alakohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun ilmaisun "hävittää" merkityksestä (ks. asia C-129/96, Inter-Environnement Wallonie, tuomio 18.12.1997, Kok. 1997, s. I-7411, 26 kohta).

87 Tietyissä tilanteissa esine, materiaali tai raaka-aine, joka saadaan sellaisen tuotanto- tai louhimisprosessin tuloksena, jolla ei ole pääasiallisesti pyritty tuottamaan sitä, ei välttämättä ole jäännöstuote vaan sivutuote, jota yritys ei halua direktiivin

75/442 1 artiklan a alakohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla hävittää vaan jonka se aikoo käyttää tai hyödyntää kaupallisesti yritykselle kannattavalla tavalla myöhemmässä prosessissa ilman, että siihen kohdistetaan edeltäviä muuntamistoimia. Tällaisessa tilanteessa ei voitaisi millään tavoin perustella sitä, että sellaisiin tavaroihin, materiaaleihin tai raaka-aineisiin, jotka ovat taloudellisen arvon omaavia tuotteita siitä riippumatta, onko niitä muunnettava, ja jotka sellaisenaan kuuluvat tällaisiin tuotteisiin sovellettavan lainsäädännön alaan, olisi sovellettava tämän direktiivin säännöksiä, joiden tarkoituksena on säännellä jätteistä huolehtimista tai hyödyntämistä, edellyttäen että tämä uudelleenkäyttö ilman edeltäviä muuntamistoimia ja tuotantoprosessin jatkeena on varmaa eikä ainoastaan mahdollista (ks. asia C-9/00, Palin Granit ja Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, tuomion 18.4.2002, Kok. 2002, s. I-3533, 34–36 kohta).

88 Yhteisöjen tuomioistuin on siten katsonut, että kaivostoiminnassa sivukiven ja malmin rikastuksessa syntyvää rikastushiekkaa ei pidetä direktiivissä 75/442 tarkoitettuina jätteinä, jos niiden haltija käyttää niitä laillisesti kyseisen kaivoksen käytävien välttämättömään täyttämiseen ja esittää riittävät takeet tähän tarkoitettujen aineiden yksilöimisestä ja tosiasiallisesta käytöstä (ks. vastaavasti asia C-114/01, AvestaPolarit Chrome, tuomio 11.9.2003, Kok. 2003, s. I-8725, 43 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on myös katsonut, että tarkoituksellisesti tuotettu öljykoksi tai muiden öljypolttoaineiden rinnalla öljynjalostamossa syntynyt öljykoksi, jota käytetään varmasti polttoaineena jalostamon tai muiden teollisuusyritysten energiantarpeisiin, ei ole kyseisessä direktiivissä tarkoitettua jätettä (asia C-235/02, Saetti ja Frediani, määräys 15.1.2004, Kok. 2004, s. I-1005, 47 kohta).

89 Kuten Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus perustellusti toteaa väliintulokirjelmässään, karjanlanta voidaan samoin edellytyksin olla luokittelematta jätteeksi, jos sitä käytetään maaperän lannoitteena laillisen levityksen yhteydessä selvästi yksilöidyillä alueilla ja jos sen varastointi rajoittuu näiden lannoittamistoimenpiteiden mukaisiin tarpeisiin.

90 Toisin kuin komissio väittää, tätä analyysia ei pidä rajoittaa karjanlantaan, jota käytetään lannoitteena sen maatilan alueella, josta tämä se on peräisin. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, aine voidaan jättää luokittelematta direktiivissä 75/442 tarkoitetuksi jätteeksi, jos sitä käytetään varmasti muiden talouden toimijoiden kuin sen tuottajan tarpeisiin (ks. vastaavasti em. asia Saetti ja Frediani, määräyksen 47 kohta).

91 Sitä vastoin analyysiä, jonka nojalla voidaan tietyissä tilanteissa katsoa, että tuotantojäämä ei ole jäte vaan tuotantoprosessissa uudelleenkäytettävä alkutuote tai sivutuote, ei voida soveltaa kasvatuseläinten ruhoihin, jos nämä eläimet ovat kuolleet maatilalla eikä niitä ole teurastettu käytettäväksi ihmisten kulutukseen.

92 Näitä ruhoja ei yleisesti voidakaan käyttää uudelleen ihmisravinnoksi. Yhteisön lainsäädännössä, erityisesti eläinlääkintäsäännöistä eläinjätteen hävittämisessä, käsittelyssä ja markkinoille saattamisessa sekä taudinaiheuttajien ehkäisemisestä eläin- ja kalaperäisissä rehuissa sekä direktiivin 90/425/ETY muuttamisesta 27 päivänä marraskuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivissä 90/667/ETY (EYVL L 363, s. 51; direktiivi 90/667 on kumottu perustellussa lausunnossa vahvistetun määräajan jälkeen muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveyssäännöistä 3 päivänä lokakuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1774/2002 (EYVL L 273, s. 1) 37 artiklalla) niitä pidetään "eläinjätteinä" ja lisäksi jätteinä, jotka kuuluvat "suuririskisten aineiden" luokkaan, jotka on käsiteltävä jäsenvaltioiden hyväksymissä laitoksissa taikka hävitettävä polttamalla tai maahan hautaamalla. Samassa direktiivissä 90/667 säädetään, että näitä aineita voidaan käyttää sellaisten eläinten ravinnoksi, joita ei käytetä ihmisravinnoksi, mutta ainoastaan jäsenvaltioiden myöntämän luvan perusteella ja toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa eläinlääketieteellisessä valvonnassa.

93 Kyseessä olevalla maatilalla kuolleiden eläinten ruhoja ei siis missään tapauksessa voida käyttää tavalla, jolla voitaisiin estää niiden määrittely direktiivissä 75/442 tarkoitetuiksi jätteiksi. Näiden ruhojen haltijalla on velvollisuus hävittää ne, joten näitä aineita on pidettävä jätteinä.

94 Nyt esillä olevassa asiassa asiakirja-aineistosta ilmenee ensinnäkin sikalasta peräisin olevan lietelannan osalta, että tätä lietelantaa käytetään maatalouden lannoitteena ja se levitetään tätä varten tarkasti yksilöidyille maa-alueille. Se on varastoitu lietekaivoon levittämistä odottamaan. Kyseessä olevaa sikalaa hoitava henkilö ei siis pyri hävittämään sitä, joten tämä lietelanta ei ole direktiivissä 75/442 tarkoitettua jätettä.

95 Se seikka, että Euroopan jäteluettelossa "alkutuotannosta syntyviin jätteisiin" luetaan "eläinulosteet, virtsa ja lanta (mukaan lukien pilaantunut olki), erikseen kootut ja toimipaikan ulkopuolella käsitellyt poistovirrat", ei voi horjuttaa tätä päätelmää. Tässä poistovirtoja koskevassa yleisessä maininnassa ei oteta huomioon niitä olosuhteita, joissa näitä poistovirtoja käytetään ja jotka ovat ratkaisevia jätteen käsitteen arvioimiseksi. Euroopan jäteluettelon liitteeseen sisältyvä alkuhuomautus sisältää täsmennyksen, jonka mukaan tämä luettelo "ei ole tyhjentävä", "jonkin aineen sisältyminen luetteloon ei välttämättä tarkoita, että sitä pidettäisiin kaikissa tapauksissa jätteenä" ja "luetteloon kuulumisella on merkitystä vain silloin, kun aine vastaa jätteen määritelmää".

96 Komission väite siitä, että Andalusian hallituksen hyväksymän hyvän maatalouskäytännön ohjeita ei ole nyt esillä olevassa asiassa noudatettu kuten ei myöskään direktiivin 91/676 liitteessä III vahvistettuja levityksen enimmäismääriä, on merkityksetön lietelannan luokittelussa direktiivin 75/442 mukaisesti. Vaikka katsottaisiinkin, että se, että nämä riidanalaisen sikalan lannoitusmenetelmät eivät olekaan

kaikin osin hyvän maatalouskäytännön ja direktiivin 91/676 mukaisia, voisi tarkoittaa tämän direktiivin mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättämistä, se ei osoita, että tämä lietelanta olisi päästetty valvomattomalla tavalla ympäristöön olosuhteissa, joissa sitä voitaisiin pitää jätteenä.

97 Koska komissio ei ole tältä osin vedonnut direktiivin 91/676 rikkomiseen, vaan se on ainoastaan väittänyt, että direktiiviä 75/442 ei ole noudatettu, tämän viimeksi mainitun säännöksen noudattamatta jättämistä koskeva väite on hylättävä lietelannan osalta.

98 Espanjan hallitus väittää kuitenkin toiseksi riidanalaisessa sikalassa todetuista eläinten ruhoista, joita on pidettävä direktiivissä 75/442 tarkoitettuna jätteenä, kuten tämän tuomion 94 kohdassa on todettu, että näihin ruhoihin "sovelletaan jo muuta lainsäädäntöä" ja ne jäävät näin ollen tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii alakohdan mukaisesti.

99 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että käsitteellä "muu lainsäädäntö" voidaan tarkoittaa sekä yhteisön lainsäädäntöä että kansallista lainsäädäntöä, joka koskee direktiivin 75/442 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainittua jätteiden luokkaa, sillä edellytyksellä, että tämä yhteisön tai kansallinen lainsäädäntö koskee kyseisten jätteiden jätehuoltoa ja se johtaa sellaiseen ympäristönsuojelun tasoon, joka vähintään vastaa kyseisessä direktiivissä tarkoitettua tasoa (ks. em. asia AvestaPolarit Chrome, tuomion 61 kohta).

100 Nyt esillä olevassa asiassa ei ole tarpeen lausua komission istunnossa edellä mainitussa asiassa AvestaPolarit Chrome annetusta tuomiosta esittämästä kritiikistä;

on todettava, että yhteisön lainsäätäjä on antanut nyt kyseessä olevia eläinten ruhoja koskevaa direktiivin 75/442 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua "muuta lainsäädäntöä".

101 Direktiivi 90/667 koskee erityisesti näiden ruhojen hävittämistä jätteenä. Siinä vahvistetaan tähän jätteiden luokkaan sovellettavat täsmälliset säännöt säätämällä erityisesti, että ne on käsiteltävä hyväksytyissä laitoksissa tai hävitettävä polttamalla taikka maahan hautaamalla. Siinä määritellään esimerkiksi ne tilanteet, joissa nämä jätteet on poltettava taikka haudattava maahan, jos niitä ei voida käsitellä. Sen 3 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että nämä jätteet on hävitettävä polttamalla tai maahan hautaamalla, jos "aineen määrä ja kuljetusmatka eivät tee jätteen kuljetusta aiheelliseksi", ja että "jäte on haudattava riittävän syvälle, jotteivät petoeläimet pysty kaivamaan sitä ylös, ja lisäksi sellaiseen maapohjaan, joka estää pohjaveden saastumisen ja muun ympäristöhaitan. Ennen maahan hautaamista ruhot tai jäte on tarvittaessa käsiteltävä soveltuvalla toimivaltaisen viranomaisen hyväksymällä desinfiointiaineella". Mainitussa direktiivissä säädetään myös jäsenvaltioiden suorittamista valvonnasta ja tarkastuksista, ja sen 12 artiklan mukaan komission eläinlääkintäasiantuntijat voivat yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa suorittaa tietyissä tapauksissa paikalla tarkastuksia. Niin sanotun hullun lehmän taudin aiheuttaman terveyskriisin seurauksena annetussa asetuksessa N:o 1774/2002, joka tuli voimaan perustellussa lausunnossa vahvistetun määräajan päättymisen jälkeen, vahvistetaan vielä tarkemmat eläinten ruhojen varastointia, käsittelemistä ja polttamista koskevat vaatimukset.

102 Direktiivin 90/667 säännöksillä säännellään eläinten ruhojen käsittelyn vaikutuksia ympäristölle, ja niiden tarkkuusaste saavuttaa ainakin direktiivillä 75/442 vahvistetun ympäristön suojelun tason. Toisin kuin komissio väittää vastauksessaan, ne ovat tämän jäteluokan kattavaa "muuta lainsäädäntöä", jonka perusteella voidaan katsoa, että tämä luokka on suljettu kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle ilman,

että olisi tarpeen tutkia, onko kansallinen lainsäädäntö, johon Espanjan hallitus vetoaa, itsessään tällaista "muuta lainsäädäntöä".

103 Direktiiviä 75/442 ei siis sovelleta kyseessä oleviin eläinten ruhoihin. Koska komissio on vedonnut vain tämän direktiivin noudattamatta jättämiseen, tämä väite täytyy hylätä siltä osin kuin se koskee näitä ruhoja.

104 Näin ollen tämä väite on hylättävä kokonaisuudessaan.

Direktiivi 80/68

105 Komission mukaan 20.6.2001 päivätystä kirjeestä, jolla Espanjan viranomaiset ovat vastanneet viralliseen huomautukseen, ilmenee, että alue, johon kyseisen sikalan toiminta vaikuttaa, on pilaantunut nitraateista, jotka ovat direktiivin 80/68 liitteessä II olevaan 3 kohtaan kuuluvia aineita, ja että tämä alue ei ole ollut mainitun direktiivin 3 artiklan b alakohdan, 5 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan vastaisesti hydrogeologisen ennakkotutkimuksen kohteena.

106 Espanjan hallitus toteaa kuitenkin perustellusti, että lietelannan käyttäminen lannoitteena on toimintaa, joka on useimmiten hyvän maatalouskäytännön mukaista, eikä kyseessä ole saman direktiivin 5 artiklassa tarkoitettu "huolehtiminen näistä aineista tai näiden aineiden huolehtimistarkoituksessa suoritettu kaatopaikalle vienti".

107 Järjestelmä vesien suojelemiseksi karjanlannan aiheuttamaa pilaamista vastaan ei myöskään perustu direktiiviin 80/68 vaan direktiiviin 91/676, jonka tavoitteena on

juuri taistella lannoitteiden levittämisestä taikka eläinten ulosteiden poistamisesta sekä liiallisten lannoitteiden käyttämisestä aiheutuvaa vesien pilaantumista vastaan ja joka sisältää toimenpiteitä, joita jäsenvaltioiden on vaadittava maanviljelijöiltä. Jos direktiivin 80/68 5 artiklaa tulkittaisiinkin niin, että jäsenvaltioiden on saatettava erityisesti kyseessä olevan alueen hydrogeologisen tutkimuksen sisältävän ennakkotarkastuksen alaisiksi lietelannan taikka yleisemmin karjanlannan käyttäminen maatalouden lannoitteina, direktiivissä 80/68 käyttöön otettu suojelujärjestelmä korvaisi osittain direktiivin 91/676 järjestelmän.

108 Espanjan viranomaiset eivät siis ole direktiivin 80/68 perusteella velvollisia saattamaan kyseessä olevan kasvatustilan lietelannan käyttämistä maataloustarkoituksiin tässä direktiivissä säädetyn lupamenettelyn alaiseksi eivätkä näin ollen suorittamaan kyseessä olevalla alueella hydrogeologista tutkimusta.

109 Näin ollen direktiivin 80/68 rikkomista koskeva väite on hylättävä.

110 Edellä todetusta seuraa, että koska Espanjan kuningaskunta

— ei ole huolehtinut siitä, että Veran kunnan yhdyskuntajätevesiä käsitellään direktiivin 91/271 5 artiklan 2 kohdassa säädetyllä tavalla eli sen 4 artiklassa säädettyä tehokkaammin, ja

— ei ole määritellyt direktiivin 91/676 3 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan vastaisesti Rambla de Mojácarin aluetta pilaantumisalttiiksi vyöhykkeeksi,

se ei ole noudattanut edellä mainittujen direktiivien mukaisia velvoitteitaan.

111 Muilta osin kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

112 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdassa säädetään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä, yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan.

113 Nyt esillä olevassa asiassa on otettava huomioon, että kannetta ei ole hyväksytty kaikilta niiltä osin, joilta komissio on vaatinut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista.

114 Espanjan kuningaskunta on siis velvoitettava korvaamaan kaksi kolmasosaa kaikista oikeudenkäyntikuluista. Komissio on velvoitettava vastaamaan kolmasosasta oikeudenkäyntikuluja.

115 Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan nojalla Yhdistynyt kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Koska Espanjan kuningaskunta ei ole huolehtinut siitä, että Veran kunnan yhdyskuntajätevesiä käsitellään yhdyskuntajätevesien käsittelystä 21 päivänä toukokuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY 5 artiklan 2 kohdassa säädetyllä tavalla eli 4 artiklassa säädettyä tehokkaammin, ja koska se ei ole määritellyt vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12 päivänä joulukuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/676/ETY 3 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan vastaisesti Rambla de Mojácarin aluetta pilaantumisalttiiksi vyöhykkeeksi, se ei ole noudattanut edellä mainittujen direktiivien mukaisia velvoitteitaan.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Espanjan kuningaskunta velvoitetaan vastaamaan kahdesta kolmasosasta kaikista oikeudenkäyntikuluista. Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan vastaamaan kolmasosasta oikeudenkäyntikuluja.**

4) **Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset